

универсалните умения на музикантите се появява и “албанска” или “кавказка” връзка, но се твърди, че музикантството е наследено от циганите, не от другите прадеди: “Чичо ми Шеин ми е разправял: ний не сме цигани, ний сме грузинци. Дядо ми, баща му на дедо Курта, бог да го прости, намират баща му и майка му убити. И детето е било толко (бебе – б.а.). И го намират цигани, и си го усвояват, осиновяват и оттам почва вече да стане музикант” [С.К. и Д.К., 10/2001, с. 31]; “Дедо ни Куртата той си е албанец. Дедото, бабата, като седаа тук, разправаа – бил е фърлен в един храсталак едно време по войната. И го чуа едни хора от Долене, отгледаха го и го оставия на Кавракирово, на бай Лиман” [А.В.С., с. 5].

Днешните зурнаджии имат активни контакти със свои колеги от Гърция и Република Македония. Селим Демиров от десетилетия съпровожда *тежките должнострумски хора* и *Русалийските игри* на старите петрички танцьори, преселници от Егейска Македония. В търсене на образци от стария репертоар той е ходил на “музикантски експедиции”, срещал се е със зурнаджии от Република Македония на фестивали и концерти: “В Гръцка Македония имаше преди зурнаджии, обаче там ги забраниха. В Гевгели имаше. Ходих аз, та правих запис. Това е преди 15 години. От един стар музикант. Беше човека на 76 години. Аз ходих с кола, с такси. Ходих в Гевгели и дойде полицията и му зема на тоа човек зурните. Кажеш: ти откъде си? Викам: от България. Към нас зурните са забранени. Зурнаджия не съм срещал, вика. Само един Самир в Банско, на 90 години, само един човек зурнаджия има. Циганин. Банско в Македония, в Югославия... И други музиканти (познавам – б.а.) – в Скопие. Две момчета млади като тоа, обаче добри са ного. Па са циганчета. Заедно бееме, в Битола бееме заедно на концерт. Аз бех от България представител, аз дадох сос Петрич концерт, они излезнаа сос Скопие... Гърция музиканти не знам. Но Гърция е пуно зурни” [С.Д., 02/2001, с. 4-5].

Зурнаджии и от по-младото поколение имат трансгранични контакти с музиканти и аудитория. С. О. е свирил на събори в Македония: “Ний сме свирили собор. От къща на къща – там така им е традицията на тех... Праят собори Мало Коняре има едно село, Старо Коняре, Дражево, Смоларе, във Банско има. Тия гръцките не ги знам, аз ти казвам македонските села, по-близо до границата къде са, до Струмица” [С.О., 02/2001, с. 5].

Има случаи и гръцки зурнаджии да идват в България. Кавракировци разказват, че са идвали на гости и по работа – за общи свирни, музикантски събирания, за поръчки на музикални инструменти: “От Гърция идваа тука музиканти, къде нас свирия. Даже единия почина кат си бега. Добър музикант. Идва тука на гости. Свириме една вечер тука. Цела вечер, самнааме – он свиря, аз свирях, Шеин, Демчо свиря, Самирчо свиря. Цела вечер... Най-добрия музикант. Драмалията му викат. Сега останаа, па са добри, ама не като той. Са има там три-четри групи музиканти. Само че по-дебело (свирят – б.а.). Аз кога дигам канела, нали, така свират тия – каба, нали знайш. Даже преди 15 дена... и тия музиканти беа па тука” [С.Д., 02/201, с. 5-6].